

Tapiola Banks konjunkturprognos 1/2010: Finlands ekonomi åter in i en recession – tillväxten omkring noll

TILL MEDIA
15.6.2010 kl. 9.00

Finlands bruttonationalprodukt fortsatte att minska under början av året. I och med att tillväxtsiffrorna även för föregående kvartal slutade på minus har Finlands ekonomi på ett tekniskt sätt åter hamnat in i en recession. Tapiola Bank sänker sin tillväxtprognos för den finska ekonomin år 2010 till 0,0 procent (1,0 %). Hela euroområdet lider av skuldskrisen och är för tillfället den svagaste länken i världsekonomin. Den europeiska skuldskrisen utgör även det största hotet mot Finlands ekonomi. I Finland har dock sysselsättningen varit bättre än förväntat. Tapiola uppskattar att arbetslöshetsnivån år 2010 är 9,5 procent (10,5 %).

Tapiola Bank sänker sin prognos om utvecklingen av Finlands BNP till följd av redovisningsresultaten som varit svagare än förväntat under årets första hälft samt de sämre utsikterna för världsekonomin. Den största enskilda orsaken till en mer pessimistisk synpunkt är de försämrade utsikterna för nettoexporten. På kvartalsnivå minskade exporten t.o.m. 11 procent. Till detta bidrog till exempel hamnstrejken i våras.

– Efterfrågan på finländska produkter är fortfarande dålig. Eftersom den svagare euron stöder Finlands konkurrenskraft vid export utanför euroområdet finns det potential för avsevärd tillväxt i efterfrågan på finska produkter. Man bör dock notera att även scenariot med nolltillväxt kräver en klart positiv tillväxt i ekonomin mot slutet av året, säger Tapiolagruppens chefsekonom **Jari Järvinen**.

Tapiola sänker tillväxtprognosen för år 2011 med 0,5 procentenheter till 1,0 procent.

Den europeiska skuldskrisen hotar Finlands ekonomi

Tillväxten i industriländerna fortsatte under årets första hälft men prognostiserande indikatorer tyder på att tillväxten kommer att avta. Året 2011 ser ut att bli sämre än det innevarande året. Utsikterna har försämrats på grund av allt stramare finanspolitiska åtgärder vars syfte är att begränsa skuldsättningen samt stabilisera ekonomierna. Om åtstramningsåtgärderna vidtas för tidigt kan detta leda till minskad skatteinkomst och ökat underskott. Även utsikterna för tillväxtekonomierna har blivit sämre.

Ur Finlands synvinkel hänför sig den största risken till den europeiska skuldskrisen och hur den kan hanteras. Jämfört med euroområdet är situationen för Finlands offentliga ekonomi relativt bra men en dålig ekonomisk utveckling skulle påverka oss via exporten, finansierings- och nyttighetsmarknaden och konfidensindikatorerna.

– Särskild uppmärksamhet ska fästas vid Finlands ekonomiska konkurrenskraft. Inom de närmaste åren kommer konkurrensen om nya beställningar att vara ytterst tuff på den globala marknaden. Samtidigt måste kostnadsökning tyglas.

Sysselsättningen i Finland har varit bättre än förväntat och Tapiola uppskattar att arbetslöshetsnivån år 2010 är 9,5 procent (10,5 %). Å andra sidan förväntar man sig att arbetslösheten kommer att nå sin kulmen först år 2011.

Räntenivån förblir låg – euron torde bli ännu billigare

USA:s centralbank FED och Europeiska Centralbanken ECB fortsätter med sin nuvarande räntepolitik. Till följd av skuldskrisen har ECB varit tvungen att återigen vidta exceptionella åtgärder såsom köp av statslån. För att förebygga risken för en ny svacka och sänkande priser måste ECB dessutom hålla styrräntan på en låg nivå fram till slutet av 2011.

– Euroområdet är för tillfället den svagaste länken i världsekonomin och skuldskrisen hotar att föra euroområdet in i en ny recession med rejält sjunkande priser. Euron fortsätter att tappa mark mot andra

huvudvalutor trots att euron fortfarande är överskattad gentemot dollarn. Återställandet av priskonkurrenskraften skulle kräva en underskattad valutakurs, berättar Järvinen.

För att den monetära unionen kan hållas ihop krävs förutom en svagare euro även tillväxt i den internationella ekonomin, stimulerande finanspolitik av Tyskland och de övriga centrala staterna, en mer stimulerande penningpolitik än hittills av ECB och allt aktivare finanspolitisk koordination mellan Europeiska kommissionen och EU-medlemsstaterna.

För de som har bostadslån förblir räntorna på en låg nivå. Under dessa omständigheter lönar det sig inte att gardera sig mot högre räntor med t.ex. räntetak. Däremot kan man skapa beredskap för högre räntor genom att spara. Enligt Tapiolas uppskattning borde räntorna under de närmaste åren stiga kraftigt till en betydligt högre nivå än den nuvarande och hållas där länge för att räntetak ska vara lönsamt.

Upphettad bostadsmarknad i huvudstadsregionen under början av året

I Europa har bostadspriserna inte svängt uppåt efter nedgången som började ifjol. Prisökningen som på sistone uppkommit i Finland är exceptionellt i denna världsdel. I huvudstadsregionen steg priserna på gamla bostäder t.o.m. 15,7 procent från förra året, och i övriga Finland var samma siffra 7,7 procent. I detta samband bör man notera att vid samma tidpunkt år 2009 var priserna på väg neråt.

– Den exceptionellt låga räntenivån ökar efterfrågan på och handeln med bostäder. Eftersom nyproduktionen av fritt finansierade bostäder minskade kraftigt under recessionen är utbudet på nya bostäder fortfarande litet i förhållande till efterfrågan. Särskilt i huvudstadsregionen fortsätter priserna att stiga, uppskattar **Vesa Immonen** som är verkställande direktör vid Fastighets-Tapiola.

En förklaring till skillnaden mellan Finland och övriga Europa är den finländska praxisen att binda bolånen nästan undantagslöst till en kort referensränta.

– Den nuvarande exceptionella prisutvecklingen skulle sannolikt inte ha hänt i Finland om bostadslånen bands huvudsakligen till långa räntor som löper längre än 5 år. På lång sikt kommer räntenivån i euroområdet stiga från den nuvarande nivån. I Finland är det nästan enbart hushåll som får ta risken för ökade räntor. I Europa är det däremot oftast finansinstitut som bär denna risk. Därför ska en ansvarsfull långivare informera sina kunder om hur risken bildas och hur man kan skapa beredskap.

Tapiola Banks kompletta konjunkturprognos finns tillgänglig i Tapiolas webbtidning för placerarkunder under adressen www.sijoitustalous.fi (på finska). Tapiolas följande konjunkturprognos publiceras i december 2010.

YTTERLIGARE INFORMATION:

Konjunkturprognos:

Jari Järvinen
Chefsekonom, Tapiolagruppen
(09) 453 2049

Harri Lauslahti
Verkställande direktör, Tapiola Bank
(09) 453 7100

Bostads- och fastighetsmarknaden:

Vesa Immonen
Verkställande direktör, Fastighets-Tapiola
(09) 453 3412

E-post: fornamn.efternamn@tapiola.fifornamn

Tabell 1. Världsekonomisk prognos: ändring i BNP, %

(Tapiola Banks konjunkturprognos i december 2009 inom parentes)

	Tapiola		IMF	
	2010	2011	2010	2011
USA	2,9 (2,5)	1,7 (1,5)	3,1 (1,5)	2,6 (2,8)
Euroområdet	0,9 (1,0)	0,4 (0,5)	1,0 (0,3)	1,5 (1,3)
Japan	2,8 (1,5)	1,5 (1,0)	1,9 (1,7)	2,0 (2,4)
Världen	3,2 (3,6)	2,5 (3,0)	3,3 (3,1)	3,4 (4,2)

Källor: Tapiolagruppen och IMF.

Tabell 2. Världsekonomisk prognos: Inflation, %

(Tapiola Banks konjunkturprognos i december 2009 inom parentes)

	Tapiola		IMF	
	2010	2011	2010	2011
USA	1,9 (1,5)	1,0 (1,7)	2,1 (1,7)	1,7 (1,8)
Euroområdet	1,1 (1,0)	0,5 (0,8)	1,1 (0,8)	1,3 (0,8)
Japan	-1,1 (-1,0)	-1,0 (-0,5)	-1,4 (-0,8)	-0,5 (-0,4)
Världen	2,1 (1,8)	1,5 (2,3)	3,7 (2,9)	3,0 (2,8)

Källor: Tapiolagruppen och IMF

Tabell 3. Prognos för Finlands ekonomi

(Tapiola Banks prognos om vardagsekonomin i mars 2010 inom parentes)

	2010	2011
Ändring i BNP, %	0,0 (1,0)	1,0 (1,5)
Privatkonsumtion	0,5 (-0,5)	1,0 (1,0)
Export	1,5 (2,0)	2,5 (3,5)
Import	1,0 (0,0)	2,5 (3,5)
Investeringar	-4,0 (-4,0)	1,5 (3,5)
Arbetslöshet, %	9,5 (10,5)	10,0 (11,0)
Inflation, %	1,5 (1,0)	1,5 (1,5)

Källa: Tapiolagruppen

Siffran har **höjts** eller **sänkts** i jämförelse med den förra prognosen.

TAPIOLAS PROGNOSEN FÖR ÅREN 2010-2011

Finlands bruttonationalprodukt fortsatte att minska under årets första kvartal. BNP minskade med 0,4 procent från föregående kvartal och 0,8 procent från nivån för ett år sedan. Eftersom tillväxtsiffrorna även för föregående kvartal slutade på minus har Finlands ekonomi tekniskt sett åter hamnat in i en recession.

Tapiola sänker sin prognos om utvecklingen av Finlands BNP till följd av redovisningsresultaten som varit svagare än förväntat under årets första hälft samt de sämre utsikterna för världsekonomin. Tapiola uppskattar nu att tillväxten i totalproduktionen år 2010 är 0,0 (1,0) procent. Den största enskilda orsaken till en mer pessimistisk prognos är de försämrade utsikterna för nettoexporten. Tillväxtprognosen för 2011 har justerats 0,5 procentenheter neråt till 1,0 procent (1,5 %).

Även utsikterna för de växande ekonomierna har försvagats till följd lägre råvarupriser och en eventuell överhettning i Kina. Den internationella finanskrisen som börjande i USA har visat att de växande ekonomierna inte är fullkomligt immuna mot efterfrågekriser i de västerländska industriländerna trots att de blivit väsentligt stryktåligare under de senaste åren. Den europeiska skuldskrisen kommer att bromsa tillväxten även på växande marknader.

Bostadspriserna har fortsatt att stiga måttligt i USA men den stramare kreditgivningen och återbetalningen av skulderna minskar konsumtionen och investeringarna. Euroområdet är den svagaste länken i världsekonomin och skuldkrisen hotar att föra euroområdet in i en ny recession med rejält sjunkande priser. I Japan har tillväxten i början av året varit snabbare än i USA och euroområdet men yenen som under de senaste månaderna blivit starkare bromsar exporttillväxten.

Utsikterna för Finlands ekonomi följer med dröjsmål den allmänna trenden i industriländerna och ekonomin återgår till det långsamma tillväxtspåret år 2010. Stämningen bland företag och konsumenter har fortsatt förbättras men den långsammare tillväxten i den internationella ekonomin är en dålig nyhet även för Finlands ekonomi.

FED fortsätter med nollräntepolitiken. Med de låga räntorna vill FED stimulera ekonomin och bekämpa deflationen. Bristfälligt nyttjande av resurser (arbetskraft och kapacitet), nedgången i bostads- och finansieringstillgångarna samt den skuldsatta privata sektorn är deflationsfaktorer. Inflationsrisken är obefintlig under prognosperioden.

ECB håller den nuvarande räntenivån. Målen vad gäller inflation och penningmängd gör att den rekordlåga räntenivån kan fortsätta. Till följd av skuldkrisen har ECB varit tvungen att åter vidta exceptionella åtgärder. Åtstramning av finanspolitiken i nuläget ökar risken för en ny svacka och sjunkande priser. ECB måste förebygga dessa risker genom att håll styrräntan på en låg nivå fram till utgången av 2011.

Euron är fortfarande överskattad gentemot dollarn och återställandet av priskonkurrenskraften kräver en underskattad valutakurs. I praktiken betyder detta nivåer som är klart under paritet.

Den svagare euron har ökat trycket på högre importvarupriser. I en liten och öppen ekonomi såsom Finland är den inflatoriska påverkan till följd av en svagare valuta större än i stora euroländer. På grund av eurons kraftiga nedgång på sista tiden höjer Tapiola inflationsprognosen för det innevarande året till 1,5 procent (1,0 %). Tapiola uppskattar fortfarande att den genomsnittliga konsumentprisinflationen år 2011 är 1,5 procent (1,5 %).

Oljepriset har halverats från rekordnivån och under prognosperioden hålls det genomsnittliga oljepriset på 60-70 dollar per fat. På lång sikt finns det tryck på högre oljepris till följd av överförfrågan och begränsad raffineringkapacitet.

Skötseln av skuldkrisen i euroområdet kräver en aktivare finanspolitisk koordination än hittills mellan Europakommissionen och medlemsstaterna. Till följd av detta minskar det nationella spelrummet från det nuvarande och löneförhandlingarnas betydelse för den nationella priskonkurrenskraften betonas. För stora löneförhöjningar försämrar företagets konkurrensförmåga och minskar antalet arbetsplatser.

Ur Finlands synvinkel hänför sig den största risken till den europeiska skuldkrisen och hur den kan hanteras. En allt för stram budget leder till politiska spänningar inom och mellan länderna. Å andra sidan kan euroområdet upplösas om den nuvarande politiken fortsätter. Detta skulle inverka negativt på exporten, finansierings- och nyttighetsmarknaden och konfidensindikatorerna.

På lång sikt ligger de största riskerna för den finska ekonomin i den åldrande befolkningen, långtidsarbetslösheten, konkurrensen från Fjärran Östern samt den stränga inkomstbeskattningen, vilka kräver omedelbara åtgärder.

Den innevarande skuldkrisen i industriländerna är en följd av en långvarig skulddriven tillväxt där länderna länge levt över sina tillgångar. Nu står vi inför en period av långsam tillväxt som varar flera år då staterna koncentrerar sig på att balansera sina finanser. Den goda nyheten är att de långsiktiga utsikterna efter denna "stabiliseringsåtgärd" är bättre än tidigare och euroområdet har aldrig varit så nära att nå målen i Lissabonavtalet.

Den största risken för tillväxtutsikterna i världsekonomin är en för tidig åtstramning av industriländernas finanspolitik. Balansering av ekonomier innebär kraftig minskning i efterfrågan som i värsta fall kan leda till en ny recession, ökad arbetslöshet, minskad skatteinkomst och ökat underskott.

Bostadsmarknaden i huvudstadsregionen blev hetare under början av året. I huvudstadsregionen steg priserna på gamla bostäder t.o.m. 15,7 procent från förra året. I övriga Finland var ökningen 7,7 procent. I detta samband bör man notera att vid samma tidpunkt år 2009 var priserna på väg neråt.

En väsentlig faktor bakom högre bostadspriser är den historiskt sett låga räntenivån som ökar efterfrågan på och handeln med bostäder. Eftersom nyproduktionen av fritt finansierade bostäder minskade kraftigt under recessionen är utbudet på nya bostäder fortfarande litet i förhållande till efterfrågan. Priserna fortsätter att stiga särskilt i huvudstadsregionen.